

Protokół
z kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej
w Miedzianej Górze w dniach 13 – 15.11.2023 r.

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miedzianej Górze jest gminną jednostką organizacyjną, utworzoną do realizowania zadań własnych i zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej. Swoim obszarem działania obejmuje gminę, w której zamieszkuje 11 681 mieszkańców. Wójtem Gminy jest Pan Damian Sławski.

Ośrodek został utworzony na mocy Uchwały Nr XVII/162/2000 Rady Gminy Miedziana Góra z dnia 28 grudnia 2000 r. w sprawie utworzenia jednostki budżetowej pod nazwą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miedzianej Górze. Ośrodek posiada własny REGON 290416230 i NIP 9591458415. Kierownikiem Ośrodka jest Pan Maciej Strzelecki.

Ośrodek działa w oparciu o:

- 1) Statut przyjęty Uchwałą Nr XXXII/245/21 Rady Gminy Miedziana Góra z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miedzianej Górze, zmieniony: Uchwałą Nr XLI/288/22 Rady Gminy Miedziana Góra z dnia 31 stycznia 2022 r. i Uchwałą Nr XLIII/300/22 Rady Gminy Miedziana Góra z dnia 31 marca 2022 r.;
- 2) Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miedzianej Górze wprowadzony Zarządzeniem Nr 11/2021 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miedzianej Górze z dnia 09.07.2021 r., zmieniony Zarządzeniem Nr 4/2022 z dnia 22.02.2022 r.;
- 3) Uchwałą Nr XXIV/202/2016 Rady Gminy Miedziana Góra z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania, zmienioną Uchwałą Nr XXXIII/322/18 Rady Gminy Miedziana Góra z dnia 1 marca 2018 r. (określono, że koszt świadczonych usług opiekuńczych waloryzowany będzie zgodnie z ogłoszoną przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej minimalną stawką godzinową);

- 4) Uchwałę Nr XX/165/20 Rady Gminy Miedziana Góra z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie szczególnych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach chronionych i ośrodkach wsparcia, nie będących jednostkami organizacyjnymi Gminy Miedziana Góra, a realizującymi zadania własne gminy w zakresie udzielania schronienia osobom tego pozbawionym, w tym bezdomnym, które ostatnie stałe miejsce zameldowania posiadały na terenie Gminy Miedziana Góra;
- 5) Uchwałę Nr XXIV/205/16 Rady Gminy Miedziana Góra z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miedziana Góra na lata 2017-2023;
- 6) Uchwałę Nr LVII/381/23 Rady Gminy Miedziana Góra z dnia 30 stycznia 2023 r. zmieniającą uchwałę w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób i rodzin objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 - 2023;
- 7) Uchwała Nr LVII/382/23 Rady Gminy Miedziana Góra z dnia 30 stycznia 2023 r. zmieniającą uchwałę w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób i rodzin objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023;
- 8) Uchwałę Nr III/14/18 Rady Gminy Miedziana Góra z dnia 28 grudnia 2018 roku w sprawie uchwalenia wieloletniego gminnego „Programu osłonowego w zakresie dożywiania” na lata 2019 – 2023;
- 9) Zarządzenie Nr 2/2019 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miedzianej Górze z dnia 02.01.2019 r. w sprawie określenia zasad przyznawania i ustalania wysokości świadczeń pieniężnych w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności w ramach realizacji programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023;
- 10) Zarządzenie nr 9/2023 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miedzianej Górze z dnia 19 lipca 2023 r. w sprawie ustalenia procedury działań podejmowanych przez asystenta rodziny i pracownika socjalnego na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych na terenie Gminy Miedziana Góra;

- 11) Zarządzenia Nr 13/2021 Wójta Gminy Miedziana Góra z dnia 2 lutego 2021 r. w sprawie upoważnienia Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miedzianej Górze do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy (§1).

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach w następującym składzie:

1. Magdalena Pracon, starszy inspektor wojewódzki, upoważnienie 847/2023 z dnia 13 listopada 2023 r. – kierujący zespołem inspektorów.
2. Grzegorz Trapcia, Kierownik Oddziału, upoważnienie nr 846/2023 z dnia 13 listopada 2023 r.

Kontrola została wpisana do *Książki kontroli* pod pozycją 2/2023.

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 13 – 15 listopada 2023 roku.

IV. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t. j. Dz.U. z 2020 r. poz. 224), art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2023 r. do dnia kontroli.

Przedmiotem kontroli była:

1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadr.
2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.).

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miedzianej Górze mieści się na 2 piętrze budynku wielousługowego, należącego do prywatnego właściciela, przy ul. Urzędniczej 11a, 26-085 Miedziana Góra, tel. 41 303-19-70. OPS ma do dyspozycji 7 pomieszczeń: Kierownik ma osobny pokój, pracownicy socjalni zajmują 3 pomieszczenia i pracują po 2 osoby w pokoju oraz 1 pracownik socjalny z asystentem rodziny. Jedno pomieszczenie Ośrodek użycza na potrzeby działalności 3 stowarzyszeń, ponadto odbywają się tam zebrania Zespołu Interdyscyplinarnego, grup diagnostyczno-pomocowych, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz jest użytkowane w razie konieczności przeprowadzenia indywidualnej rozmowy z klientem. Budynek posiada windę i podjazd dla wózków inwalidzkich. Pokoje wyposażone są w sprzęt umożliwiający wykonywanie pracy biurowej. Stwierdzono, że warunki lokalowe dają klientom możliwość swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność (Załącznik nr 1 – Protokół oględzin).

Głównymi problemami występującymi w środowisku, wymagającymi interwencji OPS jest niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba oraz ubóstwo.

Wyplata świadczeń z pomocy społecznej realizowana jest przelewem na indywidualne konta bankowe klientów.

Ad 1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadry.

W dniach kontroli w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Miedzianej Górze w obszarze pomocy społecznej zatrudnionych na umowę o pracę było 9 pracowników, w tym: kierownik, 2 specjalistów pracy socjalnej, 2 starszych pracowników socjalnych, 1 pracownik socjalny i 3 opiekunki środowiskowe (na 1,5 etatu). Dodatkowo 8 opiekunek środowiskowych jest zatrudnionych na podstawie umowy zlecenia. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczyło 3 pedagogów zatrudnionych na umowy zlecenia (Załącznik nr 2 – Tabele dotyczące kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi).

W toku przeprowadzonej kontroli ustalono, że Kierownik Ośrodka posiada odpowiednie wykształcenie wymagane na zajmowanym stanowisku. Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej ma dyplom ukończenia specjalizacji w zakresie organizacji pomocy społecznej. Pracownicy socjalni legitymują się właściwymi kwalifikacjami na zajmowanych stanowiskach pracy, posiadają legitymacje służbowe wydane według wzoru określonego rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej.

Natomiast w aktach osobowych 2 osób świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi brak było dokumentacji potwierdzającej, że w dniu zatrudnienia posiadały co najmniej 3-miesięcznego doświadczenia zawodowego w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi, czyli nie został spełniony wymóg § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz.U. 2005, Nr 189 poz. 1598 ze zm.). Powyższe doświadczenie osoby te nabyły dopiero w trakcie pracy w OPS.

Z informacji Kierownika Ośrodka wynika, że w dniach kontroli pracę świadczyły w pełnym wymiarze czasu pracy 3 osoby (2 osoby przebywały na dłuższym zwolnieniu), a praca socjalna świadczona była dla 51 rodzin i osób samotnie gospodarujących, co daje 17 środowisk na 1 pracownika socjalnego (Załącznik nr 3 – Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS, pkt 6). Z powyższego wynika, że stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej.

Ad 2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.).

Zasilki stale

Z informacji przekazanych przez Kierownika GOPS (Załącznik nr 3, pkt 23) wynika, że na dzień kontroli pomoc pieniężną w formie zasiłku stałego pobierały 32 osoby, w tym za 30 osób opłacane były składki zdrowotne.

Kontroli poddano losowo wybrane akta, na podstawie których wydano decyzje nr:
GOPS-PS.5100.5.2023 i zmiana GOPS-PS.5100.5z.2023; GOPS-PS.5100.1.2023;
GOPS-PS.5100.4.2023; GOPS-PS.5100.10.2023; GOPS-PS.5100.12.2023;
GOPS-PS.5100.2.2023; GOPS-PS.5100.13.2023; GOPS-PS.5100.11.2023;
GOPS-PS.5100.1.2019 i zmiana GOPS-PS.5100.13.2022 ; GOPS-PS.5100.10.2021 i zmiana
GOPS-PS.5100.14R.2022.

Skontrolowane akta zawierały dokumenty potwierdzające opisaną w wywiadach sytuację rodzinną, zawodową, zdrowotną i materialną klienta oraz osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym. Dokumenty potwierdzane były „za zgodność z oryginałem”.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych przywołano prawidłowe przepisy ustawy o pomocy społecznej i kodeksu postępowania administracyjnego, a także

rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, ponadto przytoczono upoważnienie Wójta Gminy dla Kierownika GOPS do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej. W 3 decyzjach stwierdzono nieaktualny publikator k.p.a.

W postanowieniu decyzji określano wysokość zasiłku, okres, na jaki został przyznany, sposób i termin wypłaty świadczenia.

Informacja o tym, że zasiłkobiorca w okresie pobierania zasiłku stałego będzie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym jest przesyłana odrębnym pismem.

W decyzji znak: GOPS-PS.5100.11.2023 pomoc przyznano od daty wydania orzeczenia przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, a nie od daty ustalenia stopnia niepełnosprawności przez Zespół.

W pkt 2) postanowienia decyzji znak: GOPS-PS.5100.5z.2023 błędnie wpisano, że ustala się nowy okres przyznania składki na ubezpieczenie zdrowotne.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji. Brak informacji o możliwości zrzeczenia się przez stronę prawa do wniesienia odwołania (art. 127a k.p.a.).

Decyzjom nadawano rygor natychmiastowej wykonalności.

W zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

Ośrodek opłacał składki ubezpieczeniowe zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 20 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 66 ust. 1 pkt 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zespół kontrolny nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Zasiłki okresowe

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Kierownika Ośrodka, w 2023 roku do dnia kontroli wsparcia w postaci zasiłków okresowych udzielono 8 rodzinom, wydano 9 decyzji. Wysokość wypłacanych zasiłków była zgodna z art. 38 ustawy o pomocy społecznej w części gwarantowanej z budżetu państwa.

Kontroli poddano dokumentację osób objętych pomocą na mocy decyzji:

GOPS-PS.5101.1.2023; GOPS-PS.5101.2.2023; GOPS-PS.5101.8.2023;
GOPS-PS.5101.4.2023; GOPS-PS.5101.5.2023; GOPS-PS.5101.6.2023;
GOPS-PS.5101.7.2023; GOPS-PS.5101.11.2023; GOPS-PS.5101.9.2023.

Ze skontrolowanych akt wynika, że na każdy wniosek o pomoc pracownicy socjalni sporządzali wywiad lub jego aktualizację (każdy wniosek opatrzony datą wpływu). W aktach znajdowały się m.in.: oświadczenia o aktualnych dochodach, oświadczenia o stanie majątkowym, raport dot. statusu osoby bezrobotnej, oświadczenia klientów, faktury za leki, karta leczenia szpitalnego.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych przywołano prawidłowe przepisy ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, a także rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej i upoważnienie Wójta Gminy dla Kierownika GOPS do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej. Stwierdzono, że w 4 przypadkach wpisano nieaktualny publikator k.p.a. oraz w 3 przypadkach – ustawy o pomocy społecznej.

W postanowieniu decyzji podawano wysokość przyznanej pomocy, okres na jaki jej udzielono, z jakiego powodu oraz sposób i termin wypłaty.

Decyzjom, których wypłata następowała przed ich uprawomocnieniem się nadawano rygor natychmiastowej wykonalności.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji. Brak informacji o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania.

Zespół kontrolny nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Wieloletni program „Posiłek w szkole i w domu”

Z informacji uzyskanych od Kierownika OPS wynika, że w ramach wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2023 r. do dnia kontroli gorący posiłek w szkołach przyznano dla 37 dzieci, a świadczenie pieniężne otrzymało 68 rodzin.

Dożywianie na terenie Gminy Miedziana Góra w badanym okresie było prowadzone w 3 placówkach oświatowych, Ośrodek opłacał posiłki za 35 uczniów, koszt gorącego posiłku wynosił od 5 zł do 12 zł. Dodatkowo poza terenem Gminy Ośrodek finansował wyżywienie 2 uczniów w 2 placówkach, w których koszt gorącego posiłku wynosił 5 zł i 8,50 zł.

Wysokość świadczeń pieniężnych w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” została określona w Zarządzeniu Kierownika GOPS z 2019 r., zgodnie z którym dzienna stawka żywieniowa wynosi: 10 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 8 zł w przypadku osoby w rodzinie.

Pozytywnym jest fakt, że w szkołach na terenie Gminy dzieci otrzymują gorący posiłek, co jest zgodne z zasadami prawidłowego żywienia, a tym samym z celami Programu.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej *pomocy w formie zasiłków celowych* w ramach realizacji wieloletniego programu, na podstawie których wydano decyzje administracyjne nr:

GOPS-PS.5103.63.PR.2023; GOPS-PS.5103.82.PR.2023; GOPS-PS.5103.68.PR.2023;
GOPS-PS.5103.35.PR.2023; GOPS-PS.5103.16.PR.2023; GOPS-PS.5103.25.PR.2023;
GOPS-PS.5103.33.PR.2023; GOPS-PS.5103.44.PR.2023; GOPS-PS.5103.59.PR.2023;
GOPS-PS.5103.74.PR.2023;

oraz losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej *pomocy w formie posiłku*, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o numerach:

GOPS-PS.5113.31.2023; GOPS-PS.5113.23.2023; GOPS-PS.5113.30.2023;
GOPS-PS.5113.29.2023; GOPS-PS.5113.22.2023; GOPS-PS.5113.24.2023;
GOPS-PS.5113.25.2023; GOPS-PS.5113.1.2023; GOPS-PS.5113.3.2023;
GOPS-PS.5113.5.2023.

W aktach stanowiących podstawę do przyznania pomocy znajdowała się kompletna dokumentacja, określająca sytuację materialno-bytową osób i rodzin ubiegających się o pomoc.

Pomoc w ramach Programu przyznawana była w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, przywołano również Uchwałę Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 lub Uchwałę Nr 264 Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2022 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023, Uchwały Rady Gminy dot. dożywiania i upoważnienie Wójta dla Kierownika OPS do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej. Stwierdzono nieprawidłowy tytuł Uchwały Nr 264 Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2022 r. Ponadto w 5 decyzjach na zasiłki celowe w podstawie prawnej przywołano nieaktualny publikator k.p.a. oraz w 1 decyzji – ustawy o pomocy społecznej. W 4 decyzjach na posiłek w podstawie prawnej

przywołano nieaktualny publikator k.p.a. oraz w 1 decyzji – ustawy o pomocy społecznej. W podstawie prawnej decyzji na zasiłki celowe z Programu niezasadnie przywołano art. 36 pkt 2 lit. j ustawy o pomocy społecznej, mówiący o świadczeniu niepieniężnym w postaci posiłku.

W postanowieniu decyzji na zasiłek celowy z Programu określono, że przyznaje się świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności, ale brak zapisu, że pomoc ma formę zasiłku celowego.

W 7 sprawdzonych przypadkach w postanowieniu decyzji na zasiłek celowy przyznano świadczenie określając kwotę miesięczną, a okres na jaki przyznano pomoc wskazano kilka miesięcy. Taki zapis jest nieprawidłowy, ponieważ zasiłek celowy stanowi świadczenie jednorazowe.

W postanowieniu decyzji na posiłek określono dla kogo przyznaje się pomoc, na jaki okres, dzienną stawkę żywnościową, typ posiłku i realizatora pomocy. Decyzje wydawano na rok budżetowy.

Decyzjom nadawano rygor natychmiastowej wykonalności.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji. Brak informacji o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania.

Zespół kontrolny nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i zasiłków celowych specjalnych

Zgodnie z art. 39 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, GOPS w Miedzianej Górze przyznaje zasiłki celowe, celem zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia czy opału. Zgodnie z art. 41 ust. 1 cytowanej ustawy Ośrodek udziela również w szczególności uzasadnionych przypadkach specjalnych zasiłków celowych osobie lub rodzinie w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, które nie podlegają zwrotowi.

Kontrolowana jednostka w 2023 roku do dnia kontroli udzieliła 5 osobom zasiłków celowych, a 19 osobom – specjalnych zasiłków celowych. Zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe przyznawane były w szczególności na pokrycie kosztów zakupu leków i leczenia, zakupu odzieży. Wydano również 1 decyzję przyznającą zasiłek celowy na podstawie art. 40 ust. 1 na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta:

zasilek celowy:

GOPS-PS.5102.1.2023; GOPS-PS.5102.2.2023; GOPS-PS.5102.4.2023;
GOPS-PS.5102.5.2023; GOPS-PS.5102.6.2023; GOPS-PS.5102.3.2023;

specjalny zasilek celowy:

GOPS-PS.5102.1sp.2023; GOPS-PS.5102.20sp.2023; GOPS-PS.5102.15sp.2023;
GOPS-PS.5102.23sp.2023; GOPS-PS.5102.16sp.2023; GOPS-PS.5102.4sp.2023;
GOPS-PS.5102.8sp.2023; GOPS-PS.5102.13sp.2023; GOPS-PS.5102.14sp.2023;
GOPS-PS.5102.17sp.2023.

W skontrolowanych aktach znajdowały się wymagane dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny, m.in.: odcinki rent i emerytur lub kopia decyzji ZUS/KRUS, karty informacyjne leczenia szpitalnego, faktury za zakupione leki, oświadczenia klientów, orzeczenia o niepełnosprawności.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych przywołano prawidłowe przepisy ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, a także rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej i upoważnienie Wójta dla Kierownika GOPS do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej. W 2 decyzjach na zasiłki celowe wpisano nieaktualne publikatory k.p.a. i ustawy o pomocy społecznej oraz w 4 decyzjach na specjalne zasiłki celowe wpisano nieaktualne publikatory k.p.a.

W postanowieniu decyzji na zasiłki celowe określono wysokość wsparcia, miesiąc za jaki przyznano pomoc, cel na jaki udzielono świadczenia oraz sposób i termin wypłaty.

W postanowieniu decyzji na specjalne zasiłki celowe określono wysokość wsparcia, miesiąc za jaki przyznano pomoc, sposób i termin wypłaty. W większości przypadków cel na jaki udzielono świadczenia wskazano w uzasadnieniu decyzji – w 2 decyzjach brak tej informacji.

W przypadku 2 specjalnych zasiłków celowych – pomoc przyznano niezgodnie z art. 106 ustawy o pomocy społecznej, czyli nie od miesiąca złożenia wniosku.

W skontrolowanych decyzjach administracyjnych zespół inspektorów odnotował, że prawidłowo informowano stronę o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności.

W pouczeniu decyzji brak informacji o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Metody i formy opieki nad osobami samotnymi, starszymi

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miedzianej Górze w okresie objętym kontrolą realizował usługi opiekuńcze, które w myśl art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej są usługami, obejmującymi pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Usługi były świadczone przez 3 opiekunki zatrudnione w Ośrodku na podstawie umowy o pracę (w sumie na 1,5 etatu) oraz 8 opiekunek zatrudnionych przez Ośrodek na umowy zlecenia. W 2023 roku usługami było objętych 27 osób, w tym 9 w ramach rządowego programu Opieka 75+. W badanym okresie żadnej osobie nie odmówiono wsparcia w tym zakresie. Koszt 1 godziny usług w I półroczu wynosił 22,80 zł, a w II półroczu – 23,50 zł.

Ponadto w 2023 r. GOPS realizuje program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” świadcząc pomoc u 13 osób oraz program „Opieka wytchnieniowa” obejmując wsparciem 16 osób.

Sprawdzono akta o numerach decyzji:

GOPS-PS.5122.29.2023; GOPS-PS.5122.17.2023; GOPS-PS.5122.34.2022;
GOPS-PS.5122.11.2023 i zmiana GOPS-PS.5122.11z.2023; GOPS-PS.5122.14.2023;
GOPS-PS.5122.16.2023; GOPS-PS.5122.18.2023; GOPS-PS.5122.20.2023;
GOPS-PS.5122.25.2023 i GOPS-PS.5122.32.2023.

W aktach klientów znajdowały się m.in.: wnioski, wywiady lub ich aktualizacje, odcinki rent i emerytur lub decyzje ZUS/KRUS, oświadczenia o dochodach, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, notatki służbowe, faktury za leki lub sprzęt medyczny.

W podstawie prawnej wydanych decyzji administracyjnych odnotowano ustawę o pomocy społecznej, kodeks postępowania administracyjnego, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, Uchwałę Rady Gminy dotyczącą usług opiekuńczych oraz upoważnienie Wójta do wydawania decyzji administracyjnych. W 9 skontrolowanych decyzjach stwierdzono nieaktualny publikator k.p.a. i w 1 decyzji – ustawy o pomocy społecznej.

Decyzje są wydawane na pół roku.

W postanowieniu decyzji określono czas, na jaki przyznane zostało wsparcie, liczbę godzin dziennie i dni, w które świadczone będą usługi, kto jest realizatorem usług, pełny koszt 1 godziny, procentową i faktyczną odpłatność za 1 godzinę, termin i miejsce wnoszenia odpłatności lub informację o zwolnieniu z odpłatności. Brak zakresu usług.

Decyzjom nadawano rygor natychmiastowej wykonalności.

W pouczeniu decyzji strony informowane były o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach w ustawowo przyjętym terminie. Brak informacji o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania.

Do zasadności udzielanej pomocy nie wnosi się uwag.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował zadanie związane ze świadczeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej).

W 2023 roku usługi te świadczone były na rzecz 6 dzieci (na dzień kontroli 5, ponieważ jedna osoba zrezygnowała z pomocy w tej formie), wydano 7 decyzji. W badanym okresie usługi realizowało 4 specjalistów zatrudnionych na umowy zlecenia, w dniach kontroli – 3. Usługi były świadczone w zakresie: logopedii, pedagogiki, integracji sensorycznej, rewalidacji. Koszt 1 godziny wsparcia określono w wysokości 50 zł.

Sprawdzono akta o numerach decyzji:

GOPS-PS.5122.3u.s.2023; GOPS-PS.5122.8u.s.2023; GOPS-PS.5122.1u.s.2023;
GOPS-PS.5122.4u.s.2023; GOPS-PS.5122.6u.s.2023; GOPS-PS.5122.9u.s.2023;
GOPS-PS.5122.7u.s.2023.

W aktach znajdują się m. in.: wywiady środowiskowe, zaświadczenia o wysokości dochodów, zaświadczenia z lekarskie, oświadczenia o sytuacji dochodowej, faktury za leki, dokumenty potwierdzające ponoszenie kosztów związanych z leczeniem.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych przywołano prawidłowe przepisy ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, a także rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, przytoczono również upoważnienie Wójta Gminy dla Kierownika OPS do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej. Niezasadnie przywołano uchwałę Rady Gminy dot. usług opiekuńczych. Stwierdzono, że w 3 decyzjach wpisano nieaktualny publikator k.p.a.

Zazwyczaj decyzje były wydawane na pół roku.

W postanowieniu sprawdzonych decyzji określono okres, na jaki przyznane zostało wsparcie, ilość godzin miesięcznie, pełny koszt 1 godziny, procentową odpłatność za godzinę, sposób i termin wniesienia opłaty lub informację o zwolnieniu z odpłatności. Brak wskazania, w jakim zakresie będą świadczone usługi.

W 6 decyzjach w postanowieniu brak pełnej nazwy świadczenia, czyli określenia „dla osób z zaburzeniami psychicznymi”.

W pouczeniu decyzji strony informowane były o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach w ustawowo przyjętym terminie. Brak informacji o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania.

Osoby wymagające opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy usługowej i opiekuńczej w miejscu zamieszkania, Ośrodek skierował do domu pomocy społecznej. W DPS przebywa 18 osób, w tym w okresie objętym kontrolą skierowano 1 osobę.

Metody pracy socjalnej wykorzystywane w ośrodku pomocy społecznej

Praca socjalna (*art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej*) jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Wymogi jej prowadzenia określa art. 6 pkt 12 cyt. wyżej ustawy, gdzie określono ją jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Praca socjalna jest realizowana poprzez: udzielanie informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych; poradnictwo dotyczące udzielania pomocy przez właściwe instytucje państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe; wspomaganie w rozwiązywaniu problemów, pokonywaniu trudności; monitoring środowiska rodzin, w których została wszczęta procedura Niebieskiej Karty; udział w grupach diagnostyczno-pomocowych z asystentem rodziny i monitoring rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze; udział w zebraniach dotyczących sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Ważnym instrumentem pracy socjalnej z osobami ubiegającymi się o pomoc są kontrakty socjalne, które jak opisano powyżej mają na celu zobowiązanie zainteresowanego do podejmowania z pracownikiem wspólnych działań zmierzających do przezwyciężenia jego trudnej sytuacji życiowej. W GOPS pracownicy socjalni w 2023 roku zawarli 7 kontraktów socjalnych.

Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

W toku kontroli ustalono, że pomoc w formie zasiłku stałego, okresowego, celowego i posiłku z programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”, zasiłku celowego oraz

specjalnego zasiłku celowego, usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi przyznano celowo i zasadnie. W aktach znajdowała się kompletna dokumentacja, określająca sytuację materialno-bytową osób i rodzin ubiegających się o pomoc.

Warunki lokalowe dają klientom możliwość swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność.

Do Statutu i Regulaminu nie wniesiono zastrzeżeń.

Kierownik posiada odpowiednie wykształcenie wymagane na zajmowanym stanowisku, zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej ukończył specjalizację w zakresie organizacji pomocy społecznej. Pracownicy socjalni legitymują się również właściwymi kwalifikacjami na zajmowanych stanowiskach.

Natomiast w aktach osobowych 2 osób świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi brak było dokumentacji potwierdzającej, że w dniu zatrudnienia posiadały co najmniej 3-miesięcznego doświadczenia zawodowego w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi, czyli nie został spełniony wymóg § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz.U. 2005, Nr 189 poz. 1598 ze zm.). Powyższe doświadczenie osoby te nabyły dopiero w trakcie pracy w OPS.

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej: z informacji Kierownika Ośrodka wynika, że w dniach kontroli pracę świadczyły 3 osoby w pełnym wymiarze czasu pracy, a praca socjalna świadczona była dla 51 rodzin i osób samotnie gospodarujących, co daje 17 środowisk na 1 pracownika socjalnego.

W zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

Informacja o tym, że zasiłkobiorca w okresie pobierania zasiłku stałego będzie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym jest wysyłana odrębnym pismem.

W podstawie prawnej sprawdzonych decyzji administracyjnych wydanych w zakresie pomocy społecznej widniały przepisy ustawy o pomocy społecznej i kodeksu postępowania administracyjnego, przywołano rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, upoważnienie Wójta dla Kierownika GOPS do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej. Ponadto, w zależności od formy pomocy, przytoczono uchwały

Rady Gminy dotyczące dożywiania i usług opiekuńczych, Uchwałę Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023, rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

W części decyzji na wszystkie formy pomocy w podstawie prawnej przytoczono nieaktualne publikatory kodeksu postępowania administracyjnego i ustawy o pomocy społecznej.

W podstawie prawnej decyzji z Programu dożywiania wpisano nieprawidłowy tytuł Uchwały Nr 264 Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2022 r.

W podstawie prawnej decyzji na zasiłki celowe z Programu niezasadnie przywołano art. 36 pkt 2 lit. j ustawy o pomocy społecznej, mówiący o świadczeniu niepieniężnym w postaci posiłku.

W postanowieniu decyzji na zasiłki celowe z Programu określono, że przyznaje się świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności, ale brak zapisu, że pomoc ma formę zasiłku celowego.

W podstawie prawnej decyzji przyznających specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi niezasadnie przywołano uchwałę Rady Gminy dot. usług opiekuńczych.

W 7 sprawdzonych przypadkach w postanowieniu decyzji na zasiłki celowe przyznano świadczenie określając kwotę miesięczną, a okres na jaki przyznano pomoc wskazano kilka miesięcy. Taki zapis jest nieprawidłowy, ponieważ zasiłek celowy stanowi świadczenie jednorazowe.

W decyzji administracyjnej na zasiłek stały znak: GOPS-PS.5100.11.2023 pomoc przyznano od daty wydania orzeczenia przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, a nie od daty ustalenia stopnia niepełnosprawności przez Zespół.

W pkt 2) postanowienia decyzji administracyjnej na zasiłek stały znak: GOPS-PS.5100.5z.2023 błędnie wpisano, że ustala się nowy okres przyznania składki na ubezpieczenie zdrowotne.

W postanowieniu decyzji na specjalne zasiłki celowe określono wysokość wsparcia, miesiąc za jaki przyznano pomoc, sposób i termin wypłaty. W większości przypadków cel na jaki udzielono świadczenia wskazano w uzasadnieniu decyzji – w 2 decyzjach brak tej informacji.

W przypadku 2 specjalnych zasiłków celowych – pomoc przyznano niezgodnie z art. 106 ustawy o pomocy społecznej, czyli nie od miesiąca złożenia wniosku.

Decyzje przyznające usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi są wydawane w większości przypadków na pół roku.

W postanowieniu decyzji na usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi brak informacji, jaki jest zakres przyznanych usług.

W postanowieniu decyzji na specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi brak pełnej nazwy świadczenia, czyli określenia „dla osób z zaburzeniami psychicznymi”.

W pouczeniu wszystkich skontrolowanych decyzji nie informowano strony o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania (art. 127a k.p.a.).

Pozytywnym jest fakt, że w szkołach na terenie Gminy dzieci otrzymują gorący posiłek, co jest zgodne z zasadami prawidłowego żywienia, a tym samym z celami programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Zespół kontrolny stwierdził, że GOPS wykorzystuje kontrakt socjalny jako instrument pracy socjalnej.

Biorąc powyższe pod uwagę, **działalność kontrolowanej jednostki ocenia się pozytywnie z uchybieniami**, przy czym w zakresie objętym kontrolą stwierdzone uchybienia miały wyłącznie charakter formalny i nie powodowały następstw dla wykonywanych zadań.

VI. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację oraz informacje i wyjaśnienia udzielone przez Kierownika kontrolowanej jednostki. Treść protokołu i wnioski wynikające z kontroli omówiono z Kierownikiem placówki.

VII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia

zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolującą daną jednostkę zespół inspektorów.

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Załączniki do protokołu:

1. Protokół oględzin.
2. Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
3. Tabela pt. „Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS”.

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

1. Magdalena Pracon

2. Grzegorz Trapcia

Ze strony kontrolowanej:

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Maciej Strzelecki

Data i podpis

18.12.2023r.

Kielce, dnia 12 grudnia 2023 r.
SWIĘTOKRZYSKI
URZĄD WOJEWÓDZKI W KIELCACH
Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia
al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce

Zapah

ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia

Mariusz Pasek

GMINNY OŚRODEK
POMOCY SPOŁECZNEJ
26-085 Miedziana Góra, ul. Urzędnicza 18
tel./fax 41 203 19 70
VIP 959-14-58-015